III. Kriminalitet na štetu djece i maloljetnika

Zakonska podloga

Zakonskim odredbama u Republici Hrvatskoj propisana su određena kaznena djela u cilju pružanja odgovarajuće zaštite djeci i maloljetnicima od nedozvoljenih ponašanja kojima se zadire u njihov tjelesni integritet, zdravlje, nesmetani seksualni razvoj, sferu odgoja i harmoničnog razvoja ličnosti. Zaštita koja se pruža djeci i maloljetnicima od takvih ponašanja odraslih osoba naziva se kazneno pravna zaštita djece i maloljetnika. Ukoliko policija raspolaže saznanjima da je počinjeno kazneno djelo na štetu djeteta ili maloljetne osobe, u postupanje se uključuju specijalizirani policijski službenici za mladež, a osobito u slučaju sumnje na činjenje navedenih kaznenih djela, predviđenih u članku 117. Zakona o sudovima za mladež:

- silovanje (članak 188.)
- spolni odnos s nemoćnom osobom (članak 189.)
- prisila na spolni odnošaj (članak 190.)
- spolni odnošaj zlouporabom položaja (članak 191.)
- spolni odnošaj s djetetom (članak 192.)
- bludne radnje (članak 193.)
- zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194.)
- podvođenje (članak 195.)
- iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196.)
- upoznavanje djece s pornografijom (članak 197.)
- dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži (članak 197. a)
- rodoskvrnuće (članak 198.)
- povreda dužnosti uzdržavanja (članak 209.)
- oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 210.)
- promjena obiteljskog stanja (članak 211.)
- napuštanje djeteta (članak 212.)
- zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe (članak 213.)
- izvanbračni život s maloljetnom osobom (članak 214.)
- sprječavanje i neizvršenje mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe (članak 215.)
- trgovanje ljudima i ropstvo (članak 175.)
- međunarodna prostitucija (članak 178.)
- teško ubojstvo (članak 91.)
- čedomorstvo (članak 93.)
- sudjelovanje u samoubojstvu (članak 96.)
- protupravno oduzimanje slobode (članak 124.)
- otmica (članak 125.)
- zlostavljanje u obavljanju službe ili javne ovlasti (članak 127.)
- nasilničko ponašanje u obitelji (članak 215. a)

Postupanje policije u slučajevima zlostavljanja i zanemarivanja djece

Postupak policije:

saznanje o događaju (prijava građana, škole, vrtića, liječnika, socijalnog radnika i dr.)

provjera istinitosti prijave

obavljanje razgovora s djetetom na čiju štetu je počinjeno kazneno djelo (u nazočnosti roditelja ili skrbnika)

obavljanje razgovora s osobama koje imaju saznanja o događaju, a to mogu biti slijedeće osobe: članovi obitelji, rođaci, susjedi, prijatelji, škola, liječnik, socijalni radnik i dr.

pronalaženje tragova o izvršenom kaznenom djelu, a moguće ih je pronaći na žrtvi, počinitelju, njihovoj odjeći i obući, na predmetima kojima je izvršeno kazneno djelo te na mjestu događaja

vještačenje izuzetih tragova

kriminalistička obrada počinitelja

podnošenje kaznene prijave nadležnom državnom odvjetniku za mladež, a za teža kaznena djela privođenje istražnom sucu

obavještavanje nadležnog centra socijalne skrbi radi poduzimanja mjera obiteljsko pravne zaštite

Dobro je znati

Svatko je dužan prijaviti kažnjivu radnju počinjenu na štetu djeteta ili maloljetne osobe (članak 171. Zakona o kaznenom postupku i članak 300. Kaznenog zakona)

učinkovitost policije ovisi o proteku vremena od saznanja o kaznenom djelu, pa je stoga potrebno žurno obavijestiti policiju o svakom saznanju o neprihvatljivom ponašanju na štetu djece i maloljetnih osoba

po saznanju da se dogodilo kazneno djelo na štetu djeteta ili maloljetne osobe "ne dirati" predmete kojima je izvršeno kazneno djelo i ne kretati se po mjestu događaja jer se tako mogu uništiti tragovi i dokazi protiv počinitelja

ukoliko je dijete fizički ili seksualno zlostavljano odvedite ga liječniku radi pružanja zdravstvene pomoći i evidentiranja povreda

roditelj čini prekršaj protiv javnog reda i mira ukoliko njegovo dijete počini prekršaj, koje je posljedica propusta u odgoju i nadzoru ili ukoliko ga potiče na činjenje prekršaja

roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje dužnosti zbrinjavanja i odgoja djeteta ili maloljetne osobe čini kazneno djelo (članak 213. stavak 1. Kaznenog zakona)

roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnu osobu, prisili je na rad koji ne odgovara njezinoj životnoj dobi, na pretjerani rad, na prosjačenje ili je iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njezin razvitak čini kazneno djelo (članak 213. stavak 2. Kaznenog zakona)

ako je djetetu ili maloljetnoj osobi nanijeta teška tjelesna ozljeda, teško mu je narušeno zdravlje, ili se dijete ili maloljetna osoba odala prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delinkvenciji čini kazneno djelo (članak 213. stavak 3. Kaznenog zakona)